

TALE

21. april 2009

Arrangement: Samråd i Kulturudvalget om regeringens holdning til direktivforslag om ændring af beskyttelsestidsdirektivet – samrådsspørgsmål J

Åbent eller lukket: -

Dato og klokkeslæt: 22. april 2009, kl. 9.00

Sted: Folketinget

Taletid: -

Forv. antal deltagere: -

Evt. andre forhold: Samrådet bliver båndet.

ministeren bør være opmærksom på:

Kontaktperson: Bente Skovgaard Kristensen

Samråd i Kulturudvalget om beskyttelsestidsdirektivet

Lad mig først takke for denne mulighed for over for Kulturudvalget at redegøre for regeringens holdning til Europa Kommissionens direktivforslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelsestiden for ophavsret og visse beslægtede rettigheder.

For en god ordens skyld vil jeg først gøre opmærksom på, at sagen har været behandlet i Folketingets Europaudvalg den 27. februar, hvor regeringen fik tilslutning til mandatet i sagen, som blev forelagt af økonomi- og erhvervsministeren. Mandatet blev vedtaget af samtlige partier – med undtagelse af Enhedslisten. Der var opbakning til det forslag til mandat, som regeringen forelagde Europaudvalget, herunder til den kritiske linje i forhold til direktivforslaget. Enhedslistens begrundelse for ikke at tilslutte sig mandatet var, at der slet ikke bør eksistere ophavsrettigheder, og at selv den nuværende beskyttelsestid på 50 år er for lang.

Jeg vil i det følgende først orientere om baggrunden for direktivforslaget. Herefter vil jeg redegøre for regeringens holdning hertil. Afslutningsvist vil jeg gennemgå den nuværende forhandlingssituation samt det videre forløb i sagen.

Baggrund

Hovedformålet med direktivforslaget er at forlænge beskyttelsestiden for udøvende kunstnere og fonogramproducenter – altså pladeselskaber – fra de nuværende 50 år til 95 år. Derudover er der også foreslået visse ledsagende foranstaltninger såsom oprettelse af en fond for studiemusikere og såkaldte "use it or lose it"-klausuler i kontrakter. Disse klausuler gør det muligt for den udøvende kunstner at opsig sin kontrakt, hvis producenten ikke længere udnytter en optagelse, som ville have været offentlig ejendom, hvis ikke beskyttelsestiden var blevet udvidet, dvs. efter udløbet af den oprindelige beskyttelsestid på 50 år.

Kommissionen har fremført, at baggrunden for direktivforslaget er, at udøvende kunstneres sociale situation skal forbedres, eftersom stadig flere kunstnere lever længere end den nuværende ophavsretlige beskyttelsestid på 50 år. Samtidig vil beskyttelsen af stadig flere optagelser, der blev indspillet og udgivet i perioden fra 1957 til 1967, løbe ud.

I forhold til det oprindelige direktivforslag er flere medlemsstater kommet med ændringsforslag. Ændringerne er primært foreslået af hensyn til de udøvende kunstnere, samt for at tydeliggøre teksten. Herudover har det tjekkiske formandskab løbende udarbejdet kompromisforslag. De væsentligste fornyelser i kompromisforslagene er, at beskyttelsestiden forlænges til 70 år i stedet for de oprindeligt foreslåede 95 år, samt at der lægges op til at lave en effektvurdering af, om også skuespillere og filmproducenter på sigt bør have en tilsvarende forlængelse af beskyttelsestiden.

Europa-Parlamentets Retsudvalg afgav betænkning om forslaget i februar. Betænkningen er positiv overfor forslaget om at forlænge beskyttelsestiden. Vurderingen er, at Parlamentet fortsat er positiv. Plenarafstemningen i Europa-Parlamentet er berammet til den 23. april 2009, dvs. i morgen.

Da der er tale om en Indre Markedssag, behandles forslaget i EU-regi under Konkurrencevnerådsmøder. Det er derfor økonomi- og erhvervsministeren, der har indhentet forhandlingsmandatet i Folketingets Europaudvalg.

Kulturudvalget har tidligere modtaget materiale om direktivforslaget til orientering – senest den 26. februar i år.

Regeringens holdning

Regeringen finder det vigtigt, at de udøvende kunstnere og producenter har stærke rettigheder, som de har gode muligheder for at håndhæve. Regeringen finder grundlæggende, at den beskyttelse de udøvende kunstnere og producenter har i dag er hensigtsmæssig. Regeringen finder derfor ikke, at der er behov for at ændre de gældende regler.

Der kan sættes spørgsmålstegn ved baggrunden for de foreslåede ændringer. De analyser, som blandt andet Kommissionen har fået lavet om det hensigtsmæssige i en forlængelse af beskyttelsestid på musikområdet, peger i forskellige retninger.

Herudover forekommer den foreslåede forlængelse af beskyttelsestiden lang i forhold til det angivne formål. Danmark og de øvrige nordiske lande har traditionelt modsat sig en forlængelse af beskyttelsestiden og har i stedet lagt vægt på, at de rettigheder, der findes, er rimelige. Derved er rettighederne stærke og bliver i højere grad respekteret.

Regeringen er bekymret for, at en forlængelse af beskyttelsestiden vil betyde, at det bliver dyrere for fx radiostationer eller forbrugere at opnå tilladelse til at anvende ophavsretligt beskyttede musikværker. Der kan være en risiko for, at det særligt vil gøre sig gældende, når musikbrugerne vil anvende såkaldte forældreløse værker, hvor

det kan være svært at finde frem til arvinger, når den udøvende kunstner er afgået ved døden.

Regeringen er ikke overbevist om, at de ulemper en forlænget beskyttelsestid vil føre til for musikbrugerne vil give en tilsvarende forbedret situation for de udøvende kunstnere.

Man kan sætte spørgsmålstejn ved, om ophavsretten skal være det primære redskab til at sikre et socialt formål, som anført af Kommissionen. Ophavsretten bør næppe anvendes som redskab til at kompensere for et faldende cd-salg.

På den baggrund ser den danske regering som sagt ikke et behov for regulering, som foreslået af Kommissionen.

Det mandat, som regeringen bad om – og som alle partier bortset fra Enhedslisten var enige i – var, at regeringen naturligvis deltager konstruktivt i drøftelserne af direktivforslaget, og at man i sidste ende vil kunne støtte et forslag, som vil kunne samle et kvalificeret flertal, idet regeringen dog vil lægge stor vægt på, at beskyttelsestiden ikke forlænges ud over 70 år.

Regeringen vil samtidig arbejde for, at forslaget omfatter udøvende kunstnere og producenter inden for både lyd og audiovisuelle optagelser (det vil sige musikere og skuespillere), og at der for de øvrige dele af forslaget opnås et så afbalanceret, gennemsigtigt, enkelt og hensigtsmæssigt direktiv som muligt. Det gælder herunder de nærmere regler om oprettelse af en fond for studiemusikere, den såkaldte "use it or lose it klausul" samt spørgsmålet om klare overgangsregler.

Regeringen arbejder altså ud fra, at direktivet ikke bliver vedtaget. Hvis det dog skulle vise sig, at der – uden Danmarks stemme – er et kvalificeret flertal for en forlængelse af beskyttelsestiden, vil Danmark ikke stemme imod.

Forhandlingssituationen og det videre forløb

Enkelte lande går ind for forslaget i sin fulde udstrækning. Flere lande er imod forslaget. En række lande har givet udtryk for, at de vil kunne gå med til et kompromisforslag om en kortere forlængelse af beskyttelsestiden, således at den bliver 70 år i stedet for de oprindeligt foreslåede 95 år.

Formandskabet har afprøvet mulighederne for at opnå tilslutning til et sådant kompromisforslag med henblik på at nå frem til en såkaldt 1. behandlingsaftale. Det vil sige en aftale om at vedtage direktivforslaget allerede her i første fase. Der har imidlertid ikke indtil nu været den fornødne tilslutning til dette i Rådet, hvor forslaget fortsat behandles på arbejdsgruppeniveau. Det er vanskeligt at sige noget om det videre forløb for forslaget.